

Carpinus betulus E – avenbok E

Långsamväxande medelstort – stort, elegant parkträd med sicksackformade skott.

KORT VÄXTBESKRIVNING

Växtnamn: Carpinus betulus E – avenbok E

Härdighet: Zon 1-4

Växtsätt: Medelstort träd med smal konisk krona, blir senare bredare, höjd 10 m. Bildar täta häckar med rak genomgående stam med riklig förgrening.

Blad: Längre kvarsittande blad med gul höstfärg

Växtplats: Sol-halvskugga. Humus-/kalkrika jordar, gynnas av värme

Användning: Lätt att formklippa, därför utmärkt till häckar. Passar i naturliga planteringar.

Fungerar även som träd, men allra bästa trädtypen är fk Carin E.

Övrigt: Tål hård beskärning, industrimiljö

E-merit: Härdig. Välväxande. Enhetlig. Svenska frökällor.

Ursprung: Frökällor utvalda av Tomas Lagerström, Projekt Svenska Frökällor, SLU, Ultuna.

Ingående frökällor: fk Stenshuvud, fk Linnés Råshult, fk Vittseröd

UTFÖRLIG VÄXTBESKRIVNING

Bakgrund/ursprung

Avenbok växer i Europa, från Pyrenéerna och sydöstra England till Mindre Asien. De nordligaste förekomsterna finns på Öland och i Ljungbytrakten.

Beskrivning

Avenbok som träd bildar i ungdomen en smalt pyramidal, jämn krona, som med tiden i solitärställning bildar en brett pyramidal till rund krona. Växtsättet är mer elegant och graciöst än bokens, som den har många likheter med.

Mycket karakteristiskt är den lite slingrande, vridna och fårade stammen, med den släta, brett gråstrimmiga barken. Unga skott är tydligt sicksackformade, grönt brunröda. Bladknopparna är strödda, bruna, spetsigt äggformade, rel. små och liknar björkens.

Hanhängen förekommer mycket rikligt. 2,5-3 cm långa, blekt gulgröna, omgivna av bruna knoppfjäll. Blomning i mars-april. Honhängena sitter längst ut på årsskottet, är mycket smala, 2-3 cm långa och i fullt utvecklat stadium, 4-7 cm i diameter. Frukterna är 0,6-0,8 cm och sitter parvis. Kännetecknas av det ca 3 cm långa skärmfjället. Frukterna, med tiden bruna, sitter kvar länge.

Bladet är 8-12 cm långt och 3-5 cm brett, friskt mörkgrönt, med ljusare undersida, grovt oregelbundet eller dubbelt sågat och mycket markerad nervatur. Höstfärg, vackert gyllengul, för övrigt en karaktär, som också bibehålls genom beskärning.

Växtplats

Den föredrar näringsrika, friska jordar och bildar ofta mycket artrika blandskogar, mest i kombination med ek. Arten utvecklas bra, såväl på tyngre, som på lättare jordar och är i detta avseende mindre känslig än boken.

Användning

Avenboken är ett mycket värdefullt inslag i naturplanteringar, endera beståndsbildande, eller enstaka i bryn eller i innerbestånd. Vackert träd i park och trädgård, grupplanterad eller solitärt. Beaktas ståndortskraven är den även lämplig som stadsträd, främst på en välformad och passande krona. Avenbok hör till absolut främsta växterna till låga såväl som höga häckar.

Förökning

Avenbok förökas lätt med frö, som kallstratifieras 5-6 månader och sås tidigt på våren. Kan ligga över ett år om stratifieringen varit för kort.

E-materialet, som främst härstammar från Stenshuvud nationalpark, invintrar tidigare och är hårdigare än importerade provenienser. Hårdighet zon 4 och gynnsamma lägen i zon 5.

Frösättningen på denna frökälla är mycket jämnare och av högre kvalitet än andra svenska frökällor, som observerats. E-materialet ingår dessutom i den första fröplantagen som etablerats.

Övrigt

Lämpliga plantkvaliteter är häck, busk, solitärbusk, friväxande träd, ungräd och alléträd. Etableringsbeskärs. Viltskydd är nödvändigt.

Växtbeskrivning/källor

Tomas Lagerström, Projekt Svenska Frökällor, SLU, Ultuna.

Publicerad i Gröna Fakta B11/1992, Växter för framtiden I. Movium/SLU.

Litteratur:

Bean, W.J., Trees & Shrubs in the British Isles. Vol 1-4, eighth edition 1976-1980 + Supplement 1988.

Bärtels, A., Gehölzvermehrung 1982.

Krüssham, G., Handbuch der Laubgehölze Band 1-3, 2. Auflage.

Mitchell, A., Nordin, I., Bengtsson, R. Träd Svensk. bearb. 1977.